

Галина Владимирська

Коли автор – універсальна особистість

В Одесі презентовано виставку та книжку Михайла Поживанова

В Одеському літературному музеї відбулося відразу дві події: відкриття художньої виставки та презентація «Книжки про місто» Михайла Поживанова – громадського та політичного діяча, депутата Верховної Ради чотирьох скликань, доктора технічних наук, мецената, колекціонера. Як мовилося учасниками події, автор – яскрава багатогранна особистість, людина, яку за широтою її інтересів та сфер діяльності можна порівняти з персонами епохи Ренесансу.

Про масштаб особистості Михайла Олександровича може свідчити зокрема і той факт, що на презентацію приїхали шановані гості з інших міст, прийшли відомі одесити, і кожен мав що сказати про різні грані діяльності та людські якості героя події.

Дружня зустріч відкрилася показом відео про Маріуполь, трагедія якого відізначалася болем у серці кожного українця. Такий початок зумовлений біографією М.О. Поживанова: тут він свого часу починав своє трудове життя на комбінаті «Азовсталь», тут створював свій бізнес, був обраний маріупольським міським головою і зробив свій значний внесок у розвиток міста. Нині ж переймається долею постраждалих маріупольців...

Виступи почалися з привітання директорки Одеського літературного музею Тетяни Ліптуги, яка зазначила, що хоч музей нині й не має змоги працювати на повну силу, та такі презентації необхідні для підтримки оптимізму та віри у майбутнє нашої країни.

З художньою творчістю Михайла Олександровича та концепцією експозиції, влаштованої в Одесі, познайомила присутніх відомий знавець візуального мистецтва Алла Маричевська –

кураторка виставки, арт-директорка галереї «АВС-арт», заснованої 2009 року в Києві М.О. Поживановим. У галереї вже було реалізовано кілька проєктів, в основі яких – представлення універсальної особистості, коли наші сучасники успішно реалізують свої таланти у різних сферах, включно із живописом. Пізнаючи іншу грань своєї особистості, своїх можливостей, вони не зрікаються того, що вже здобули раніше. До таких належить і сам засновник галереї. Виставку в Одесі назвали «Життєві перехрестя», адже в картинах знайшли відбиток різні періоди життя автора. Експозиція ретроспективна: вона показує, з чого

автор починав, і те, як далі ускладнювалася його стилістика й мистецьке мислення.

– При відборі робіт ми зробили акцент саме на місті, – підкреслила Алла Маричевська, – бо паралельно йшла робота над книжкою про створення комфортного міста, де людина може не лише жити, а й розвиватися, не лише споживати, а й творити, рухатися вперед як особистість. І сам Михайло Олександрович проілюстрував цю книжку роботами, в яких є мрія, є емоції. Тому в нас тут показане місто в різних станах, у різний час доби, відтворено різні переживання містянина. Виставка оптимістична, сонячна, крім однієї роботи – про Маріуполь. Але й тут посеред чорного та білого кольорів є червона цятка – як промінь надії.

Продовжили тему саме мистецького обдарування Михайла Поживанова заслужені художники України: голова Національної спілки художників України Костянтин Чернявський, голова Одеського регіонального відділення НСХУ Анатолій Горбенко та куратор багатьох мистецьких проєктів Сергій Савченко. Сергій Савченко зокрема підкреслив роль Михайла Поживанова як колекціонера та галериста.

– Ми ще досі перебуваємо у процесі усвідомлення своєї національної ідентичності, створення цивілізаційних кордонів, – зауважив художник. – Україна тривалий час була розділена на життя у різних імперіях – Австро-Угорській та Російській. А усвідомлення приналежності до різних держав переходило у спадок до багатьох поколінь українців, тому кожен з нас є носієм того болю роз'єднання, історичного сирітства. Спраглість на об'єднання простору фактично оформилася починаючи з дев'яностих років минулого століття, і зараз ми вже бачимо плоди того руху на об'єднання в єдине ціле. У галереї Михайла Поживанова – мислення та бачення українського простору як єдиного цілого. Його колекція представляє найкращих митців України з усіх регіонів. Потужні яскраві прояви митців, які декларували свою ідентичність і водночас вступали в діалог з широким світом. Ці імена мають бути знані суспільством. Це доволі унікальне явище, що допомагає усвідомленню своєї ментальності, яка завжди була споріднена з ментальністю європейських народів.

До речі, на виставці в Одесі було також представлено альбом з колекцією галереї М.О. Поживанова, гортаючи який, переко-нуєшся: це не просто окремі талановиті роботи видатних митців, а цілісний образ візуального культурного простору України.

А далі на презентації вже йшлося про «Книжку про місто». Секретар Національної спілки письменників України Микола Гриценко помітив у ній біль автора, який хоче бачити наші міста комфортними, затишними, безпечними у всіх аспектах. До того ж таки-ми, в яких урбанізація не вбила проявів культурної своєрідності та неповторності, національного колориту.

Президент Національної академії державного управління при Президентові Україні, відомий політичний і громадський діяч Василь Куйбіда розповів, що свого часу Михайло Поживанов став наймолодшим міським головою в Україні та розвивав Маріуполь, маючи свою уяву про його майбутнє.

– У книзі автор не лише осмислює закономірності побудови міста, а загалом аналізує принципи місцевого самоврядування, механізми самоорганізації в містах і селищах, – зауважив Василь Куйбіда. – А також влаштовує нам цікаву мандрівку у минуле й сьогодення багатьох міст.

Ще один киянин, письменник, перекладач з грецької Василь Степаненко говорив про людські якості М. Поживанова. Нещодавно вони разом побували у Греції, де Михайло Олександрович про-вів численні зустрічі з місцевими керівниками владних структур, громадськими діячами, бізнесменами, залучаючи їх до допомоги потерпілим від війни в Україні.

Нарешті слово взяв сам герой зібрання.

– Відео, присвячене Маріуполу, з якого почалася ця зустріч, – це біль не лише маріупольців, а й кожного українця, – сказав Ми-хайло Олександрович. – Свого часу я побудував у Маріуполі храм та монумент митрополиту Ігнатію, грецькому священику високо-го сану, який з Криму привів православних греків для поселення на берег Азовського моря, де насамперед ними були започатко-вані села, а потім вирросло місто. Митрополит сьогодні визнаний усією Православною Церквою як святий. Коли ж я показав у Греції фото, на яких видно, що храм і монумент зруйновані, гре-ки були шоковані: невже це зробили православні?! Розказати про

руйнування росіянами наших духовних святинь було дуже важливо, адже коли Православній Церкві України надавали томос, грецькі священники виступали проти, у них був певний проросійський погляд щодо церковних питань. І варто було викликати ці емоції обурення, адже нашій країні зараз дуже потрібна духовна підтримка.

Що стосується сьогоднішньої події, то маю сказати, що творчість вимагає зосередження саме на малюванні, на підбиранні кольорів і таке інше, і це допомагає відволіктися від величезної кількості проблем, дарує душевну рівновагу... Щодо книжок, то як доктор технічних наук я маю близько сотні різного роду наукових публікацій з металургії, екології, а з 1994 року почав писати публіцистичні роботи. Ця книжка – вже десята. Це мої роздуми про те, як треба будувати країну, розвивати ті чи інші галузі, що треба робити, щоб поліпшити екологічну ситуацію. Вона

про міста, про їхню історію, сьогодення та майбутнє. Першу презентацію зробили у Києві, тепер – в Одесі.

У «Книжці про місто» я розповідаю про свій досвід, адже свого часу працював не лише міським головою Маріуполя, а й заступником міського голови Києва, з 1999-го по 2005 рік у команді Олександра Омельченка. І далі був народним депутатом України, заступником міністра економіки, вів свій бізнес, мав нагоду жити й працювати у різних країнах і бачити, як там розвивалися міста... Тож пишу про те, які були ризики, що вдалося та що не вдалося зробити. Критичне переосмислення свого досвіду важливе, адже це може стати у пригоді майбутнім поколінням. Я вважаю, що це буде корисно для будь-якої команди – для села, селища, міста, об'єднаної територіальної громади. Сьогодні їм дали набагато більше прав і грошей, тому кожен керівник має розуміти, як це спрямувати на створення комфортних безпечних умов для всіх жителів.

На початку я навів історичну довідку про те, як взагалі виникали й утворювалися міста. Це буде цікаво багатьом. І дав аналіз більшості столиць світу: які у них є переваги та недоліки, що корисного можна у них запозичити.

Україні доведеться відбудувати свої міста після війни. І мені приємно, що програма такої відбудови, розроблена урядом, де визначено основний напрямок і поставлені основні завдання, на дев'яносто відсотків співпадає з пропозиціями, викладеними у моїй книжці.

Треба підкреслити, що не випадково у своїй волонтерській діяльності Михайло Олександрович підставляє своє плече одеситам і тим, хто зараз їде до Одеси із зон обстрілів і бойових дій: віднедавна він очолює міську організацію Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина». Тож нині буває в Одесі регулярно, а на презентації було чимало його однопартійців.

Не обійшлося й без подарунків. Голова Одеського регіонального осередку Національної спілки журналістів України Юрій Роботін вручив М.О. Поживанову відзнаку «Народна довіра» та диплом учасника конкурсу «Українська мова – мова єднання».

А музичні вітання підготувала народна артистка України, директорка Оперної студії при Одеській національній музичній академії ім. А.В. Нежданової Віра Ревенко: вона запросила талановитих студентів академії, які виконали народні пісні та твори українських композиторів. І це було справжнє мистецьке свято!

Фото Олега Владимирського